

אילו ראה מה עוללו לבנו?

בן, כילד שנפגע ואינו מבין למה לא ידעתי מה לומר לו. העברתי ידי בחיבה על לחיו. הוא אימץ אותי אל ליבו בחיבוק חזק, אסירתודה מעומק ליבו.
לפני שעזבתי, עיכב בעדי. הוא ניגש לאחת הפינות, בה התגוללו הפצים אי שניים שלו. החל מחטט בינס. מבין הסחך כות הבלות, שלף משהו. נתן בידי: מס' טיקים ובוטנים.
הדמעות הציפו את עיני.

נדודים ומאסר

אביו של מנדל ידע להתבטא בדיי קנות רבה, כשרצה. את דעתו על הנוער של סוף ימיו ביטא במשפט שנכנס להיסטוריה: "זה נוער זה? זה הרא?"

הגדולה

לוא היה זקן השומרים רואה מה ש' עוללו חבריו שלו, בני דורו, לבנו מור כההגורל — היה ללא ספק מעביר את התואר גם אליהם.
כי מצבו של מנדל, כיום, הוא שערוי רייה ציבורית ממדרגה ראשונה. יריקה בפרצוף לכל ערך היסטורי, לאומי, ואי נושי.

מנדל הוא הבן השלישי בין תשעת יל- דיו של אברהם שפירא. ארבעה נפטרו, והנותרים בחיים, כיום, פזורים ברחבי הר ארץ. כולם בעלי משפחות, ואף אחד מהם אינו טורח לדאוג לאח החרש-אילם. מנדל הפך חרש-אילם בגיל שלוש, כי תוצאה מדלקת קרום-המוח. כאשר גדל קצת, שלח אותו אביו לפנימיה בגרמניה. שם, חי מנדל 15 שנה. ערב מלחמת העולם השנייה הצליח להימלט לצרפת, נדד על פני כל אירופה, הגיע לתורכיה. שם, לא האמינו לו השלטונות שהוא בן אמת חרש-אילם, אסרו אותו באשמת ריגול. רק כאשר נוכחו כי מומו אמיתי, שחררו אותו. והוא הגיע לארץ-ישראל.

נפש

יחידה

מנדל עבר הגור עם אביו, נותר לחיות עימו עד שהאב נפטר, לפני

ההזנחה הנודאה בחדר יחיד זה, שנותר לרשותו, חי בנו הישיש של זקן השומרים אברהם שפירא: בצד מיטתו, ועל הרהיטים — ערימות בגדים, ספרים, עיתונים — ותמונת-שמן של אביו.

שבע שנים, בגיל 95. למרות מומו, טיפל מנדל באביו, האכיל אותו, הישקה אותו, רחץ אותו. הוא זה שהזעיק לעזרה את עליוזה פנחסביץ, כאשר אברהם שפירא נתקף בהתהפכות המעינים, שהביאה לו מותו. עליוזה, צברית ממוצא ספרדי הר נשואה לאמנון, אחד מנכדיו של זקן הר שומרים, היתה זו שטיפלה, בשנים הר אחרונות, באברהם שפירא. לאחר מותו, הפכה היא לנפש היחידה הדואגת לבנו, מנדל'ה.

לא כך חזה את הדברים אברהם שפירא. בערוב ימיו, הוריש את ביתו ל- עיריית פתח-תקווה. העירייה, בתמורה, התחייבה לשפץ את הבית, לדאוג לאחור קתו הנאותה כנכס לאומי. כמו כן, לב קשתו המפורשת של שפירא, הבטיחה הר עירייה כי מנדל'ה יורשה להמשיך להתגורר בבית כל חייו, והעירייה תדאג לכל מחסורו, תספל בו אם יחלה, ותדאג לשי- קומו.

בכה

כמו ילד

לאחר מותו של זקן השומרים, פיר- שה עיריית פתח-תקווה את הבטח תה בצורה עגומה ביותר: היא העניקה למנדל'ה תמיכה של חמישים ל"י לחודש, ובוה גמרה את התחייבויותיה. כעבור שנים מיספר, לאחר לחץ מצידה של עליר זה שנחסביץ, הועלתה הקיצבה לסך המר- שים של 80 ל"י לחודש. מהמוסד לברי- טוח לאומי מקבל הזקן בן השבעים 100 (המשך בעמוד 24)

הדלת האחורית

מנדל שפירא נכנס בעד הדלת האחורית של, "בית שפירא" — בו הוא מתגורר.

שפירא, בנו החרש-אילם בן ה-70 של זקן, אברהם שפירא, נותר לאחר מות אביו, היסטורי. הבית (בתמונה משמאל), ברחוב שבנים גדלים פרא בחצר, מחוסר יד מטפלת.